

Angyalok és robotok

SZÁVAI ATTILA

Sűrű, nehéz kánikula. A strand előtt szoborcsoport, az angyalok is csak hunyorogva bírják a hőséget. Kopott kisbusz fékez a strand épülete előtt, parkolóhelyet keres a sofőr. Az utastérben három generáció, nagymama, nagypapa, anyuka, apuka, tinilány, kisleány. Apuka ül a volán mögött, hosszas keresgélés után talál csak megfelelő parkolóhelyet. Kikászálódnak az egykor jobb napokat látott járműből. A tinilány vetkőzni kezd, a póló alól bikini kandikál, anyja erélyesen rászól, még ne, majd bent. A kisleány vízipisztoly arzenált nyalából fel a csomagtartóból, rakományát féltve, ölelve téblábol a kocsi mellett, azt gondolja, ő egy robot. A (gép)gyerek a nagyszüleit nézi hunyorogva, amióta nagypapa elmesélte neki, hogy a nagy háborúban egy akna majdnem levitte a fejét, és azóta egy jókora fémdarabbal van pótolva a koponyája, meggyőződése, hogy a nagypapa is egy robot. Egyszer rajtakapta az öreget, amint az a műhelyben épp a nyelvével ellenőrizte, hogy van-e áram a kilencvoltage elemekben, és persze azonnal arra gondolt, hogy így tölti fel magát a nagypaparobot. A nagymama, gondolja most a kisleány, biztos nem robot, mert isteni rétest süt, olyat meg ugye gépek nem szoktak.

A fürdőhely környékén a város jellegzetes alapzajából kitüremkedik a strandoló embertömeg morajlása. Az autóból parkoló nagyszülők felélénkülnek. A nagymama régi nyaralásokra gondol párás nosztalgiával. Ezt látva a nagypapa ismét megerősíti magában az évtizedek óta nevelt és hizlalt rögeszmét, miszerint a nosztalgia a gyenge jellemű emberek menekülési útvonala. Megvető krákogással veszi el nagymama kezéből a hűtőtáskát, majd kedvenc kisleányja felől érdeklődik. Nagypapa csak akkor nyugodt, ha a háttérben folyamatosan szól a rádió.

Apuka igyekszik nem megbámulni a strand bejárata felé igyekvő formás fiatal lányokat, igyekezete meglehetősen látványos, pont ez teszi feltűnővé, a nem arra nézés erőltetése. A mozdulatlanság ecetes izzadtságszaga. Nem arra nézni, ahová az egészséges harmincas férfiak néznének. Nem bebambulni a fiatal dekoltázsok langyos, illatos kanyonjaiba. Felesége észreveszi az elfojtott máshová nézéseket. Közelebb lép, gyengéden megpuszítja férje jobb vállát. A tini lány látja ezt, és ismét elcsodálkozik azon, hogy ott annak a két embernek köszönheti az életét, annak, hogy azok tizenöt évvel ezelőtt nemzették őt egy ágyon, lihegve, vicces mozdulatok közt.

Nagypapa különböző tárgyakat helyez fürdőnadrágja derékgumija és teste közé, telefon, patkópénztárca, szemüvegtok. Felhangosítja a kisorádiót, mely nyakában himbálódzik egy madzagon, épp híreket mondanak, a szövegben ott tart a hírolvasó: munkanélküli ráta. Anyuka rászól a kisleányra, ne szaladj, esesel, ne nézz a napba, mert megvakulsz. A kisleány ufókat keres az égen, annyira belefeledkezik a felfelé bámulásba, hogy nekigyalogol a kocsis orrának. Nagypapa felröhög, te kis tengerészgyalogos, minek neked annyi fegyver. Apuka nevetve mondja anyukának: a strand az ördög lábvize. Anyuka felkacag, majd csípőjével pajtáskodón taszít egyet a férjén. A tini lány megy leghátul, éppen apja és nagypapa fenekét nézi felváltva, aztán nagymama fenekét, nem tudja elképzelni, hogy nagyszülei valamikor aktív szexuális életet éltek, arra nem is mer gondolni, hogy talán még most is csinálnak ilyesmit.

Strandbelépőt vásárolnak, közben függén toporognak, a forró beton átsüt a papucstalpakon. Mivel elaludta a nyakát, a pénztáros törzsből fordul feléjük, nem nyakból. Van benne valami gépies. A kisleány meggyőződése, hogy azért, mert valójában egy humanoid robot. Belépnek a strand területére, elfogódottan vigyorognak. Nincsenek hozzászokva, hogy ennyi ember van egy helyen, apuka megállítja, csendre inti családját, hallgassátok, mondja. Embermorajlás. Elindulnak. Az embertömeget látva a kisleány eszébe jut egy nemrég olvasott összeesküvés-elmélet, miszerint száz emberből egy nagy valószínűséggel földönkívüli. Körbe néz, hány lehet itt. Apuka a csendről magyarázza anyukának: mikor odakint a parton csend van, az ám a nagy dolog, csend, mint a kihűlt bablevesben. Anyuka büszkén a férfiba karol, tudja, hogy azért mond ilyeneket, mert néhány gyerekkori lelki sérülést akar így kompenzálni. Lányuk egészen el van ámulva a sok formás fiúfenék láttán, izgalmát csak azzal tudja elfojtani, hogy főtt kukoricát kér. Először találjunk megfelelő helyet, inti le édesanyja. A tini lány elhallgat: egy sarokba dobott selyembugyi hallgatása.

A strand légterét vastagon tölti be az embermorajlás, olykor, mint egy tűzijáték rakétája ugrik ki a monoton zajból néhány harsány gyerekkacagás, hogy a frottírpuha levegőben az ég felé röppenjen.

Nagypapa kijelöli a megfelelő helyet, ahová leheverhetnek. A kisleánynak

nagyon tetszik, ahogy az idős férfi nagy szakértelemmel magyarázza a kiválasztott hely előnyösebb részleteit, pont ugyanígy akar majd öregkorára ő is magyarázni (gép)gyerekeinek, (gép)unokáinak, az árnyékos pázsitot, a szemetes közelségét, a kisgyerekes, kiskutyás családok éppen megfelelő távolságát. A kisorádióban ott tart a bemondó: plenáris ülés. Apuka és anyuka leterítik a pokrócokat, gondosan elsimítják a gyűrődéseket, vetkőzni kezdenek, leveszik pólóikat. Nagymama lopva megnézi anyuka hasát, ilyen korában neki nem volt ekkora. Nagypapaki pakol a fürdőnadrágjából, az onnan előkerült tárgyakat gondosan elrendezi a pokróc szélén. A szemüvegtokot valamiért megszagolja. A gyerekek a tinilány határozott ellenkezése dacára közös pokrócot kapnak. A műanyagfegyverek a hűtőtáskák mellé kerülnek. Nagypapa leveszi a papucsát, mint egy nagy kukac, odakúsztat a nagymama mellé. A kisfiú a levetett papucsokat nézi, nagypapa lába jelentős izzadásra képes, így most a strand porával keveredett bőséges izzadás szürkés habként jelenik meg a papucs belsejében. Strandszaft, gondolja a kisfiú.

A nagymama keresztretvényt kezd fejteni, apuka termoszt vesz elő, kávé tölts először anyuka, majd a nagymama műanyag poharába, a felnőtt férfiak nem kávéznak. Anyuka csak akkor képes megfelelően érzékelné az emberhadat, ha lelkileg eltávolodik a helyzettől. Arra gondol, ott gyalogol a medencék szélén a milliányi strandgomba és ezernyi tartós szőrtelenítés. Ellenőrzi, berakta-e a vízálló sebtapaszatokat. A gyerekek apjukkal a medencéhez gyalogolnak. A férfi néhány fröcskölő mozdulattal bevizezi magát. A gyerekek behúzott hassal lépnek a vízbe. A lány felteszi bűvárszemüvegét, hogy a víz alá merülve figyelhesse meg a közelben fürdőző férfiak úszónadrágjait. Apuka a közelükben fuldokló katicabogarakat kezdi el kiszedni a vízből, a bogarakat a szalmakalapjának peremére teszi. Nagymama felnéz a rejtvényfejtésből, épp apukára néz, aki a katicákat menti és arra gondol, fia egy angyal, a katicák mentőangyala.

A hangosbeszélőn egy kisfiú nevét mondják be, aki anyukáját keresi, apuka nem érti, hogy lehet olyan neve egy gyereknek: Kázmér. Szerinte a Kázmérok általában vízóra-leolvasók, kéményseprők, kollégiumi gondnokok, vagy éppen nyugalmazott katonatorvosok. De semmiképp nem gyerekek. A kisfiú a víz alá merül, aztán fel, újra le, aztán vissza. Érdekesnek találja, hogy a víz alatti tömött, süket csendet a strandzaj követi. Mire újra feljön, még hallja a névmaradékot, z mért keresi édesanyja az úszómesteri asztalnál. Örül, hogy szüleitől a Boldizsár nevet kapta. Anyuka a nagymama segítségére siet egy függőleges négybetűs erejéig. De az abból induló vízszintes négybetűsben már bizonytalan (talán leander a megfejtés). A tinilány még nem tudja, hogy éjjel férfi fürdőnadrágokkal fog álmodni, ahogy vérszomjas péniszek kúsznak elő azokból. A kisfiú meglepetten bámul egy férfit a szomszédban, aki néhány gyakorlott mozdulattal lecsatolja málábát, majd a művétagot játékosan a kisfiú felé lengeti, integet vele. Lesápad a gyerek,

a robotika első törvénye jut eszébe, suttogva mondja maga elé: A robotnak nem szabad kárt okoznia emberi lényben, vagy tétlenül túrnie, hogy emberi lény bármilyen kárt szenvedjen. Kétszer elismétli, miközben a nagypapához igyekszik, merev háttal lépdel, félelmében nem meri lóbálni a karjait, maga mellé szorítja azokat. Közben arra gondol értetlenkedve, amit nagyanyja szokott mondani. Nagymama szerint mindenkinek van egy őrangyala, aki mindig mellette van. A kisiú nem érti, hogy ha valakinek őrangyala van, annak hogy hiányozhat a lába. Vattacukor ragadós illatát hozza a szél. Nagymama behunyja szemét, majd mélyen beleszagol az édes, émelygős illatfelhőbe, biztos benne, hogy a mennyországnak is hasonló szaga lehet.

